

БЕСЕДА НАРКОМА ИНОСТРАННЫХ ДЕЛ СССР В. М. МОЛОТОВА С ПОСЛАННИКОМ КОРОЛЕВСТВА ШВЕЦИИ В СССР П. АССАРСОНОМ

25 марта 1940 г.

Посланник, пришедший в сопровождении 1-го секретаря миссии Эйлера, заявляет, что информация, полученная им от своего правительства, полностью совпадает с тем, что он говорил по поводу проектируемого оборонительного союза тов. Молотову во время последней беседы с ним.

После плохого опыта, который имеется в связи с позицией союзников во время войны в Финляндии, в Стокгольме полагают, что теперь более чем когда-либо необходимо объединение северных стран для защиты их нейтралитета и для того, чтобы воспрепятствовать возникновению в Финляндии реваншистского движения. Шведское правительство надеется, что Советское правительство воздержится от комментариев по поводу идеи оборонительного союза до того, как оно узнает те линии, по которым намечается подобное соглашение. Пусть Советское правительство узнает эти линии и тогда оно увидит, что Швеция не позволит вовлечь себя в союз, направленный в каком бы то ни было смысле против СССР, с которым она хочет продолжать поддерживать наилучшие отношения.

Тов. Молотов отвечает посланнику, что Советское правительство уже не может воздержаться от выражения своей точки зрения, т. к. последняя высказана в сообщении ТАСС. В этом сообщении содержится ссылка на речь Хамбро, который не является последним человеком в политике своей страны: он отражает мнение определенных ответственных кругов Норвегии. Выступление Хамбро раскрывает смысл проектируемого договора.

Советская позиция в этом вопросе определена и известна Швеции. Однако это не означает, что если будут предприняты агрессивные шаги против Швеции, Норвегии или Финляндии, то они не будут защищаться. Речь идет не об этом, а о союзе, который в настоящее время обсуждает вся мировая печать.

Если изменится политика Швеции, если Швеция отойдет от политики нейтралитета, то произойдут изменения и в отношении СССР к политике Швеции. Между тем Советское правительство хотело бы поддерживать с правительством Швеции наилучшие отношения.

На это посланник заявляет, что Хамбро в своей речи сказал то, что он и всегда говорит. После Чехословакии он говорил, что нужно предпринять что-то против Германии, после потопления норвежских пароходов он говорил, что нужно что-то предпринять против Англии. Правда, Хамбро — председатель стортинга, но это пост чисто декоративный, без какой-либо ответственности. Шведское правительство не принимает всерьез того, что Хамбро заявил, так же как оно не принимает всерьез тех людей, которые на различных собраниях кричат под впечатлением от английской пропаганды, единственная цель которой — вредить хорошим отношениям Швеции с СССР.

Шведское правительство желает одного: оказать сопротивление любой комбинации, которая повредила бы хорошим отношениям между Швецией и СССР.

Идею оборонительного союза критикуют в Лондоне. Там были весьма разочарованы ходом событий, т. к. хотели вовлечь Швецию в войну, но Швеция самым энергичным образом показала, что она не позволит столкнуть себя с позиций нейтралитета.

Тов. Молотов отвечает посланнику, что он принимает заявление последнего к сведению. Что же касается позиции Советского правительства по отношению к проекту "оборонительного союза", то она уже определена и выражена.

От Финляндии Советское правительство хочет только одного: чтобы Финляндия точно выполняла свой договор с СССР.

На этом беседа заканчивается. Прощаясь, Ассарсон оставляет памятную записку (текст прилагается при записи).

Беседу записал ПОДЦЕРОВ

АВП РФ, ф. 06, оп. 2, п. 1, д. 10, л. 46—48.

Источник: Министерство Иностранных Дел Российской Федерации. Документы внешней политики. 1940—22 июня 1941. XXIII:1. № 95. Москва: Междунар. отношения, 1995.

[Finland in the Soviet foreign policy 1939-1940 \(Финляндия во внешней политике СССР в 1939—1940 гг.\)](#)

SNTL:N ULKOASIAIN KANSANKOMISSAARIN V. M. MOLOTOVIN JA
SNTL:N RUOTSIN KUNINGASKUNNAN LÄHETILÄÄN P. [V.]
ASSARS[S]JONIN VÄLINEN KESKUSTELU

25. maaliskuuta 1940.

Lähetystön 1. sihteerin Eulerin [Sten von Euler-Chelpin] saattamana saapunut lähettiläs ilmoittaa, että hänen hallitukseltaan saamansa tiedot ovat täysin yhteneväiset sen kanssa, mitä hän sanoi suunnitellusta puolustusliitosta toveri Molotoville viimeisessä keskustelussaan tämän kanssa.

Sen huonon kokemuksen jälkeen, joka on saatu liittoutuneiden asemasta sodan aikana Suomessa, Tukholma uskoo, että nyt on enemmän kuin koskaan tarpeen yhdistää Pohjoismaat puolueettomuuden suojelemiseksi ja revanšistisen liikkeen syntymisen estämiseksi Suomessa. Ruotsin hallitus toivoo, että Neuvostoliiton hallitus pidättäytyy kommentoimasta ajatusta puolustusliitosta, kunnes se tietää, millä linjoilla tällaista sopimusta harkitaan. Antakaa Neuvostoliiton hallituksen tietää nämä linjat, niin se huomaa, että Ruotsi ei anna vetää itseään mukaan liittoon, joka on millään tavalla suunnattu Neuvostoliittoa vastaan, jonka kanssa se haluaa edelleen ylläpitää parhaat mahdolliset suhteet.

Tov. Molotov vastaa lähettiläälle, että neuvostohallitus ei voi enää pidättäytyä ilmaisemasta kantaansa, koska se on ilmaistu TASSin raportissa. Tässä raportissa viitataan Hambron puheeseen, joka ei ole maansa politiikan viimeinen mies: hän kuvastaa tiettyjen vastuullisten piirien mielipidettä Norjassa. Hambron puheesta käy ilmi suunnitellun sopimuksen merkitys. Neuvostoliiton kanta tässä asiassa on selvä ja Ruotsin tiedossa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että jos Ruotsia, Norjaa tai Suomea vastaan ryhdytään aggressiivisiin toimiin, niitä ei puolusteta. Kysymys ei ole tästä, vaan liittoutumisesta, josta nyt keskustellaan koko maailman lehdistössä.

Jos Ruotsin politiikka muuttuu, jos Ruotsi siirtyy pois puolueettomuuspolitiikasta, Neuvostoliiton suhtautuminen Ruotsin politiikkaan muuttuu. Samaan aikaan Neuvostoliiton hallitus haluaa säilyttää parhaat mahdolliset suhteet Ruotsin hallitukseen.

Tähän lähettiläs vastaa, että Hambro sanoi puheessaan, mitä hän aina sanoo. Tšekkoslovakian jälkeen hän sanoi, että jotain on tehtävä Saksaa vastaan, Norjan höyrylaivojen uppoamisen jälkeen hän sanoi, että jotain on tehtävä Englantia vastaan. On totta, että Hambro on Stortingin puheenjohtaja, mutta se on puhtaasti koristeellinen virka, jolla ei ole mitään vastuuta. Ruotsin hallitus ei ota vakavasti sitä, mitä Hambro on sanonut, aivan kuten se ei ota vakavasti niitä ihmisiä, jotka eri kokouksissa huutelevat englantilaisen propagandan vaikutuksesta, jonka ainoa tarkoitus on vahingoittaa Ruotsin hyviä suhteita Neuvostoliittoon. Ruotsin hallitus haluaa vain yhden asian: vastustaa kaikkia yhdistelmiä, jotka vahingoittaisivat Ruotsin ja Neuvostoliiton hyviä suhteita.

Lontoossa kritisoitiin ajatusta puolustusliitosta. Siellä oltiin hyvin pettyneitä tapahtumien kulkuun, sillä Ruotsi haluttiin ottaa mukaan sotaan, mutta Ruotsi osoitti mitä tarmokkaimmalla tavalla, ettei se suostuisi alistumaan puolueettomuuteen.

Toveri Molotov vastaa lähettiläälle, että hän panee merkille tämän lausunnon. Mitä tulee neuvostohallituksen kanta "puolustusliiton" hankkeeseen, se on jo määritelty ja ilmaistu. Neuvostohallitus haluaa Suomelta vain yhtä asiaa: että Suomi täyttää uskollisesti sopimuksensa Neuvostoliiton kanssa.

Keskustelu päättyy tähän. Lähtiessään Assarsson jättää muistion (teksti liitteenä keskustelumuistiossa).

Keskustelun tallensi PODTSEROB

АВП РФ, ф. 06, он. 2, н. 1, д. 10, л. 46—48.

Lähde: Venäjän federaation ulkoasiainministeriö. Ulkopoliittiset asiakirjat. 1940-22. kesäkuuta 1941. XXIII:1. № 95. Moskova: Mezhdunar. relations, 1995. Koneellinen käännös.

CONVERSATION BETWEEN THE PEOPLE'S COMMISSAR FOR FOREIGN AFFAIRS OF THE SSSR V. M. MOLOTOV AND THE ENVOY OF THE KINGDOM OF SWEDEN TO THE SSSR P.[V.] ASSARS[S]ON

25 March 1940.

The Envoy, who came accompanied by the 1st Secretary of the Legation, Euler, declares that the information he has received from his Government coincides perfectly with what he said about the planned defence alliance to Comrade Molotov during his last conversation with him.

After the bad experience which has been had in connection with the Allied position during the war in Finland, Stockholm believes that it is now more than ever necessary to unite the Nordic countries in order to protect their neutrality and to prevent the emergence of a revanchist movement in Finland. The Swedish Government hopes that the Soviet Government will refrain from commenting on the idea of a defensive alliance until it knows the lines on which such an agreement is contemplated. Let the Soviet Government know these lines and then it will see that Sweden will not allow herself to be drawn into an alliance directed in any sense against the U.S.S.R., with which she wishes to continue to maintain the best possible relations.

Tov. Molotov replies to the Envoy that the Soviet Government can no longer refrain from expressing its point of view, since the latter is expressed in the TASS report. This report refers to the speech of Hambro, who is not the last man in the politics of his country: he reflects the opinion of certain responsible circles in Norway. Hambro's speech reveals the purpose of the planned treaty.

The Soviet position in this matter is definite and known to Sweden. This does not mean, however, that if aggressive steps are taken against Sweden, Norway or Finland, they will not be defended. It is not a question of this, but of an alliance which is now being discussed by the whole world press.

If Sweden's policy changes, if Sweden moves away from a policy of neutrality, there will be a change in the attitude of the USSR towards Swedish policy. Meanwhile the Soviet Government would like to maintain the best possible relations with the Swedish Government. To this the envoy says that Hambro in his speech said what he always says. After Czechoslovakia he said that something must be done against Germany, after the sinking of the Norwegian steamers he said that something must be done against England. It is true that Hambro is chairman of the Storting, but that is a purely decorative post, without any responsibility. The Swedish Government does not take seriously what Hambro has said, just as it does not take seriously those people who at various meetings shout under the impression of English propaganda, the only purpose of which is to harm Sweden's good relations with the USSR.

The Swedish government wants one thing: to resist any combination that would damage the good relations between Sweden and the USSR.

The idea of a defensive alliance was criticised in London. There they were very disappointed with the course of events, because they wanted to involve Sweden in the war, but Sweden showed in the most energetic way that it would not allow itself to be pushed into neutrality.

Comrade Molotov replies to the envoy that he takes note of the latter's statement. As regards the position of the Soviet Government with regard to the project of a "defence alliance", it has already been defined and expressed.

The Soviet Government wants only one thing from Finland: that Finland should faithfully fulfil her treaty with the USSR.

This concludes the conversation. In parting, Assarson leaves a memorandum (text attached to the recording notes).

The conversation was recorded by PODTSEROB

АВП РФ, ф. 06, оп. 2, н. 1, д. 10, л. 46—48.

Source: Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation. Foreign Policy Documents. 1940-22 June 1941. XXIII:1. № 95. Moscow: Mezhdunar. relations, 1995.